

Kvinnorörelsen och språket

Lena Lind Palicki & Karin Milles

Vårt projekt handlar om hur den andra vågens kvinnorörelse förändrade det svenska språket och kvinnors språkliga villkor. Fokus ligger på 70-talet, då kvinnorörelsen på ett radikalt sätt förändrade det svenska samhället. Även språket ifrågasattes. Man menade att språket utestängde och osynliggjorde kvinnor, att det var ett av de medel som manssamhället använde bibehålla sin överordning och att kvinnors språk inte värderades och uppmärksammades på samma sätt som männens.

Kvinnorörelsen internationellt arbetade för att förändra språket så att det skulle avspegla ett nytt samhälle där kvinnorna tog självklar plats bredvid männen. Kvinnorörelsen i Sverige verkar inte ha varit lika högljudd när det gällde krav på språklig förändring. Tvärtom har den svenska debatten beskrivits som "viskande" (Edlund 2004, s. 272). Trots det kan vi i backspegeln se en språklig vändning, men det här skeendet har hittills inte fått någon mer djupgående beskrivning.

Vår studie syftar därför till att beskriva detta skeende. Vilka organisationer och personer var det som ifrågasatte de gamla strukturerna och drev förändringsprojekten? Vilka språkfrågor drev de? Vilka strategier hade de, på vilka arenor verkade de? Hur mottogs deras initiativ; vilket motstånd mötte de?

Centralt i vår studie är det perspektiv som kallas språkkritik, vilket operationaliseras genom diskursanalytiska angreppssätt. I studiens första del identifieras inflytelserika aktörer som drev feministiska språkfrågor. I den andra delen gör vi fallstudier av de viktigaste aktörerna och frågorna de drev. I föredraget presenteras resultat av både kartläggningen och ett par av fallstudierna: dels hur den offentliga språkvården, med Svenska språknämnden i centrum, förhöll sig till feministiska språkfrågor, dels hur ett par centrala kvinnoorganisationer förhöll sig till språkliga frågor.

Referenser:

Edlund, Ann-Catrine (2004) Kan män vara sjuksköterskor och kvinnor brandmän? Om sambandet mellan yrkesbeteckningar och kön. I: Den könsuppdelade arbetsmarknaden 263–280 (SOU 43). Stockholm: Fritzes.